

(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

[१९९६] ३ एस. सी. आर. ५३०

डायरेक्टर जनरल ऑफ पोलीस आणि इतर

- विरुद्ध -

मृत्युंजय सरकार आणि इतर

१८ मार्च, १९९६

[न्यायमूर्ति के. रामास्वामी आणि न्यायमूर्ति जी. बी. पटनायक]

मार्च 18, 1996

[के. रामास्वामी आणि जी. बी. पटनायक, जे. जे.]

पश्चिम बंगाल सेवा विनियम (भाग-१): नियम ३४(ब).

सेवा अधिनियम - सेवेतून कार्यमुक्ती - ची वैधता - राज्य सशस्त्र पोलिस- शिपाई भरती - सेवायोजन कार्यालयाने सादर केलेल्या यादीवर आधारित भरती - सेवायोजन कार्यालयाने पाठवलेली नावांची यादी बनावट असल्याचे नमूद करणारे कामगार आयुक्तांचे पत्र - कार्यमुक्तीची परिणामी कारवाई - उच्च न्यायालयाने कार्यमुक्तीचा आदेश रद्द केला - अपील - असा निर्णय दिला की उच्च न्यायालयाने कोणतीही चूक केलेली नाही - कार्यमुक्तीचा पाया बनावट यादी तयार करणे असल्याने भविष्यातील रोजगारासाठी उत्तरवादींवर कलंक लागेल - नैसर्गिक न्यायाची तत्वे पाळली पाहिजेत - चौकशीसाठी निर्देश - उत्तरवादींना वाजवी संधी देण्यात यावी - त्यानंतर त्याच्या समर्थनार्थ कारणांसह योग्य आदेश पारित करण्यात आले पाहिजे.

प्रशासकीय अधिनियम - नैसर्गिक न्यायाची तत्वे - ची प्रयोज्यता.

दिवाणी अपिलीय अधिकारिता : दिवाणी अपील क्रमांक ५३८२/१९९६.

एफ. एम. ए. टी. क्रमांक ६८२/१९८७ मधील कलकत्ता उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २६.३.९१ च्या न्यायनिर्णय आणि आदेशावरून.

अपीलकर्त्यासाठी, दिलीप सिन्हा आणि जे. आर. दास.

उत्तरवादींसाठी, डॉ. शंकर घोष आणि सुश्री सरला चंद्र.

न्यायालयाचा पुढील आदेश देण्यात आला :

अनुमत देण्यात आली. दोन्ही बाजूंच्या विद्वान वकिलांचे म्हणणे ऐकले.

मान्य केलेली स्थिती अशी आहे की उत्तरवादींची नियुक्ती एप्रिल २५/२६, १९८५ च्या कार्यवाहीद्वारे राज्य सशस्त्र पोलिसात शिपाई म्हणून करण्यात आली. त्यांच्या भरतीचा आधार हा सेवायोजन कार्यालय कटवा यांनी सादर केलेली यादी होती. १ जानेवारी १९८६ पासून करण्यात आलेल्या कारवाईद्वारे त्यांना सेवेतून मुक्त करण्यात आले होते, ज्याला उच्च न्यायालयात आव्हान देण्यात आले होते. उच्च न्यायालयाने कार्यमुक्तीचा आदेश रद्द केला आहे. अपील दाखल केल्यावर, एम. एफ. ए. क्रमांक ६८२/१९८७ मधील २६ मार्च १९९१ रोजीच्या आदेशाद्वारे त्या आदेशाला कायम करण्यात आले होते. त्यामुळे विशेष अनुमतीने हे अपील दाखल करण्यात आले.

कार्यमुक्तीच्या आदेशात, असे म्हटले गेले होते की, उत्तरवादींनी पश्चिम बंगाल सेवा विनियम (भाग १) च्या नियम ३४(ब) खाली आणि २२ नोव्हेंबर १९८५ रोजी च्या पश्चिम बंगालच्या सहाय्यक पोलीस महासंचालकांच्या मेमो क्रमांक ४१४५ (२) मध्ये असलेल्या सूचनांनुसार अधिकारांचा वापर केला होता. हे वादादीत नाही की कामगार आयुक्तांनी त्यांच्या ५ सप्टेंबर १९८५ रोजी लिहिलेल्या पत्रात अपीलकर्त्यांना कळवले होते की सेवायोजन कार्यालयाने पाठवलेली नावांची यादी बनावट होती आणि ती सेवायोजन कार्यालयामधील नोंदींशी जुळत नसल्यामुळे त्यांची नावे बनावट होती. परिणामी, त्यांनी अपीलकर्त्यांना नियमांनुसार कारवाई करण्याचे निर्देश दिले. अशा प्रकारे हे स्पष्ट होईल की कार्यमुक्तीचा पाया हा सशस्त्र राखीव शिपाई म्हणून भरतीसाठी सेवायोजन कार्यालयातून व्यक्तींची बनावट यादी तयार करणे हा आहे. जर ते मान्य करण्यात आले तर यामुळे उत्तरवादींना भविष्यातील भरतीसाठी कलंक लागेल कारण त्यांनी रोजगार सुरक्षित करण्यासाठी खोटा अभिलेख तयार केला आहे. नैसर्गिक न्यायाच्या तत्त्वांसाठी हे आवश्यक आहे की त्यांना केल्या जाणाऱ्या चौकशीत निवेदन देण्याची वाजवी संधी देण्यात यावी आणि त्याच्या समर्थनार्थ कारणांसह योग्य आदेश पारित करणे आवश्यक आहे. ही निश्चित केलेली कायदेशीर स्थिती आहे आणि उक्त प्रक्रियेचे पालन करण्यात आलेले. या परिस्थितीत, उच्च न्यायालयाने याचिका खारीज करण्यात कोणतीही चूक केलेली नाही. हा आदेश प्राप्त झाल्याच्या तारखेपासून सहा आठवड्यांच्या कालावधीत सर्व उत्तरवादींना नोटीस बजावणे आणि त्यांच्या प्रकरणाचा विचार करणे आणि नंतर त्यांच्या समर्थनार्थ कारणांसह, ते कितीही संक्षिप्त असले तरी, योग्य आदेश देणे हे अपीलकर्त्यांसाठी खुले असेल. उत्तरवादींना ज्या कारणांवर ते कार्यमुक्त करू इच्छितात ती कारणे नमूद

करणारी ही नोटीस देण्यात येईल आणि उत्तरवादींना त्यांचे आक्षेप असल्यास, आणि त्यानंतर एका महिन्याच्या आत त्यांचे समर्थन करणारे पुरावे सादर करण्याचे निर्देश दिले जातील. आक्षेप प्राप्त झाल्यानंतर, अपीलकर्त्यांना निर्देश दिले जातात की त्यांनी आक्षेपांचा विचार करावा आणि त्यानंतर सहा आठवड्यांच्या आत योग्य आदेश पारित करावा आणि सर्व उत्तरवादींना पोचपावतीसह ते कळवावे. आदेशात, आधी सांगितल्याप्रमाणे, त्यांच्या निष्कर्षांच्या समर्थनार्थ संक्षिप्त कारणे असायला पाहिजे.

त्यानुसार अपील मंजूर करण्यात आली. खर्चाबाबत आदेश नाही.

अपील मंजूर

अस्वीकरण

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याचा/तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार. तसेच, इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणीकरिता वैध मानला जाईल".